

TILASTOTIEDOTUS

Statistisk rapport

Väestölaskenta Folkräkningen 1970

TILASTOKESKUS
STATISTIKCENTRALEN

Helsinki
Helsingfors

Tiedustelut-Förfrågningar

Pvm-Datum

No

Pekka Myrskylä
Puh. 90 - 649 411 Tel.

17.9.1973

1973:6

Kaksikielisiä perheitä koskevia
tietoja 31.12.1970

Uppgifter om tvåspråkiga
familjer 31.12.1970

Kaksikielisten perheiden lapsista on 39 % ruotsinkielisiä

Äiti vaikuttaa enemmän lapsen kieleen kuin isä. Suomen kielen vaikutus on suurin kaupungeissa ja kauppaloissa.

Yhteensä 22 517:ssä perheessä miehellä ja vaimolla on eri pääkieli: suomi tai ruotsi. Näistä perheistä 60 % on sellaisia, joissa mies on suomenkielinen ja vaimo ruotsinkielinen ja 40 % sellaisia, joissa kielisuhde on päinvastainen. 15 072:lla perheellä on vähintään yksi naimaton ja kotona asuva 0 - 24 vuotias lapsi. Yhteensä näillä perheillä on 28 759 lasta, joista 58 % on suomenkielisiä ja 39 % ruotsinkielisiä. Ruotsinkielisten lasten osuus on vain 38 % perheissä, joissa äiti on suomenkielinen mutta 42 %, kun äiti on ruotsinkielinen.

Lapsiperheillä on keskimäärin 1.91 lasta eikä luku riipu siitä kumpi vanhemmista on ruotsinkielinen. Pääkieli on tuntematon 825 lapsella, mikä on 2.87 % näiden perheiden kaikista lapsista. Pääkieli on jokin muu kuin suomi tai ruotsi 87 lapsella ja pääkieleltään tuntemattomien lasten osuus on suurin niissä perheissä, joissa äidin pääkieli on suomi ja isän ruotsi.

Jos lapset jaettaisiin tasan molempiin kieliryhmiin tulisi ruotsinkielisten lasten lukumäärä 2 643 lasta eli 23 % suuremmaksi.

Kaupunkien ja maaseudun välinen ero on merkittävä, sillä kaupungeissa ja kauppaloissa vain 35 % kaksikielisten perheiden lapsista on ruotsinkielisiä, kun taas maaseudulla miltei puolet näistä lapsista on ruotsinkielisiä. Maaseutuperheissä, joissa isä on ruotsinkielinen ja äiti suomenkielinen on 52 % lapsista ruotsinkielisiä. Kaupungeissa ja kauppaloissa vastaava luku on vain 32 %.

Tiedot ovat peräisin yleisestä väestölaskennasta, jonka Tilastokeskus suoritti vuosien 1970 ja 1971 vaihteessa. Perhe käsittää tässä yhteydessä miehen ja vaimon tai vanhemmat ja lapsia, jotka ovat naimattomia, kotona-asuvia ja syntyneet vuonna 1946 tai sen jälkeen. Tämän mukaan on kaksikielisistä aviopareista 34 % lapsettomia kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 29 % maaseudulla.

Äidin koulusivistys vaikuttaa lasten kielijakaumaan. Ruotsinkielisten, vain kansakoulun käyneiden äitien lapset ovat useammin ruotsinkielisiä kuin niiden ruotsinkielisten äitien lapset, jotka ovat ylioppilaita tai keskikoulun käyneitä, eli 43 % ja 36 %.

Myös suomenkielisillä äideillä on useammin ruotsinkielisiä lapsia, jos he ovat ylioppilaita kuin niillä, jotka ovat keski- tai kansakoulunkäyneitä eli prosentteina 46 ja 36.

On hyvin todennäköistä, että kaksikielisen perheen lapsista tulee suomenkielisiä, sillä kaupungissa asuva ruotsinkielinen mies avioituu 69 tapauksessa sadasta suomenkielisen vain kansakoulun käyneen naisen kanssa.

Lasten iät eivät olennaisesti vaikuta kielijakaumaan. Tutkimuksessa lapset on jaettu viiteen ikäryhmään eli 1946-50, 1951-55, 1956-60, 1961-65 ja 1966-70 syntyneet lapset. Ikäryhmässä 5-9 vuotiaat, ts. 1961-65 syntyneissä on ruotsinkielisten osuus pienin.

Kaksikielisillä perheillä tarkoitetaan tässä yhteydessä perheitä, joissa miehellä ja vaimolla on eri kieli: suomi tai ruotsi. Pääkielellä tarkoitetaan väestölaskennassa omaa kieltä ja epävarmoissa tapauksissa sitä kieliryhmää, johon lähinnä katsoo kuuluvansa.

Kaksikielisistä perheistä 74 % asuu kaupungeissa ja kauppaloissa. Ruotsinkielisestä väestöstä 303 000 eli 53 % asuu kaupungeissa ja kauppaloissa. Väestölaskennan mukaan perheitä on yhteensä 1 135 000, joista 82 600:lla on ruotsinkielinen päämies.

TAULU 1: Muutamia tietoja kaksikielisistä perheistä 31.12.1970

Lukumäärä	Perheitä, joissa isä ruotsinkielinen, äiti suomenkielinen	Perheitä, joissa isä suomenkielinen, äiti ruotsinkielinen	Yhteensä
<u>Koko maa</u>			
Perheitä yhteensä	13 412	9 105	22 517
%	59.6	40.4	100.0
Perheitä, joissa 0-24 vuotiaita lapsia	8 973	6 099	15 072
Lapsiperheessä keskimäärin lapsia	1.91	1.91	1.91
Lapsettomia perheitä	4 439	3 006	7 445
%	33.1	33.0	33.1
Ruotsinkielisiä lapsia	6 445	4 835	11 280
%	37.7	41.5	39.2
Suomenkielisiä lapsia	10 154	6 413	16 567
%	59.4	55.0	57.6
0-24 vuotiaita lapsia yhteensä	17 103	11 656	28 759
%	59.5	40.5	100.0
Lapsia, joiden kieli tuntematon	498	327	825
%	2.91	2.81	2.87
Lapsia, joiden kieli muu kuin suomi tai ruotsi	6	81	87
<u>Kaupungit ja kauppalat</u>			
Suomenkielisiä lapsia %	65.3	57.5	62.1
Ruotsinkielisiä lapsia %	31.8	39.4	34.9
<u>Maalaiskunnat</u>			
Suomenkielisiä lapsia %	45.6	48.5	46.7
Ruotsinkielisiä lapsia %	51.5	47.0	49.8

39 % av barnen i tvåspråkiga familjer är svenskspråkiga

Moderns inverkan större än faderns. Finskans inflytande störst i städer och köpingar.

Det finns inalles 22 517 familjer där mannen och hustrun har olika huvudspråk, den ena finska, den andra svenska. I 60 % av fallen är mannen finskspråkig och hustrun svenskspråkig, i 40 % av fallen är förhållandet tvärtom. 15 072 familjer har minst ett hemmaboende ogift barn i åldern 0-24 år och dessa familjer har inalles 28 759 barn. Av dessa barn är 58 % finskspråkiga och 39 % svenskspråkiga. I de familjer där modern är finskspråkig är andelen svenskspråkiga barn endast 38 % medan andelen är 42 % ifall modern är svenskspråkig.

I medeltal har barnfamiljerna 1.91 barn per familj och det oberoende av vilken av föräldrarna som är svenskspråkig. Barnens huvudspråk är okänt i 825 fall, vilket är 2.87 % av alla barn i dessa familjer. I 87 fall hade barnen ett annat huvudspråk än finska eller svenska. Andelen "okänt huvudspråk" var något högre i de familjer där modern har finska och fadern svenska som huvudspråk.

Ifall barnen fördelats jämnt på de båda språkgrupperna skulle antalet svenskspråkiga barn ha varit 2 643 eller 23 % större.

Skillnaden mellan stad och landsbygd är betydlig. I städer och köpingar är endast 35 % av barnen i tvåspråkiga familjer svenskspråkiga, på landsbygden är nästan hälften av dylika barn svenskspråkiga. I de familjer på landsbygden, där far är svenskspråkig och mor finskspråkig, är 52 % av barnen svenskspråkiga. I städer och köpingar är motsvarande andel endast 32 %.

Uppgifterna är hämtade ur den allmänna folkräkning som statistikcentralen utförde vid årsskiftet 1970/1971. Med familj förstås här man och hustru och föräldrar med barn, vilka är ogifta och hemmaboende och födda 1946 eller senare. Av de tvåspråkiga äktenskapen var 34 % i denna mening barnlösa i städer och köpingar mot 29 % på landsbygden.

TABELL 1: Några uppgifter om tvåspråkiga familjer 31.12.1970

Antal	Familjer, där far är svenskspråkig, mor finskspråkig	Familjer, där far är finskspråkig, mor svenskspråkig	Summa
<u>Hela riket</u>			
Familjer inalles	13 412	9 105	22 517
%	59.6	40.4	100.0
Familjer med barn i åldern 0-24 år	8 973	6 099	15 072
Barn i medeltal per barnfamilj	1.91	1.91	1.91
Familjer utan barn	4 439	3 006	7 445
%	33.1	33.0	33.1
Svenskspråkiga barn	6 445	4 835	11 280
%	37.7	41.5	39.2
Finskspråkiga barn	10 154	6 413	16 567
%	59.4	55.0	57.6
Barn inalles 0-24 år	17 103	11 656	28 759
%	59.5	40.5	100.0
Barn med okänt språk	498	327	825
%	2.91	2.81	2.87
Barn med annat språk än finska eller svenska	6	81	87
<u>Städer och köpingar</u>			
Finskspråkiga barn %	65.3	57.5	62.1
Svenskspråkiga barn %	31.8	39.4	34.9
<u>Landskommuner</u>			
Finskspråkiga barn %	45.6	48.5	46.7
Svenskspråkiga barn %	51.5	47.0	49.8

Moderns skolbildning inverkar på språkfördelningen bland barnen. Svenskspråkiga mödrar med folkskola har oftare svenskspråkiga barn än svenskspråkiga mödrar med studentexamen eller mellanskola (43 % resp. 39 %). Finskspråkiga mödrar som avlagt studentexamen har oftare svenskspråkiga barn än motsvarande mödrar med mellanskola eller folkskola (46 % resp. 36 %).

Chansen, att barnen i ett tvåspråkigt äktenskap blir finskspråkiga är mycket stor, då en svenskspråkig man i en stad gifter sig med en finskspråkig folkskolgående kvinna, nämligen 69 per 100.

Ser vi på barnens ålder så förmärkes ingen väsentlig skillnad i språkfördelningen. I undersökningen har barnen indelats i 5 åldersgrupper: barn födda 1946-50, 1951-55, 1956-60, 1961-65 och 1966-70. Den lägsta andelen svenskspråkiga finns i åldersgruppen 5-9 år, dvs. barn födda 1961-1965.

Med tvåspråkiga familjer menas i detta sammanhang familjer, där mannen och hustrun har olika språk, den ena parten finska, den andra svenska. Med huvudspråk förstås i folkräkningen personens "eget språk". I osäkra fall skulle man uppge vilken språkgrupp man närmast ansåg sig tillhöra.

Av de tvåspråkiga familjerna bor 74 % i städer och köpingar. Av den svenskspråkiga befolkningen på 303 000 bor 53 % i städer och köpingar. Inalles finns det enligt folkräkningen 1 135 000 familjer, av dessa har 82 600 svenskspråkig huvudman.